

ПАЛАЦ ТЕРЕЩЕНКІВ

Розроблено Лисак М.В.

В АНДРУШІВЦІ

МОНАСТИР ОРДЕНА БОСИХ КАРМЕЛІВ

Розроблено Лисак М.В.

*У
БЕ
РД
И
ЧЕ
ВІ*

Розроблено Лисак М.В.

***ОЛЬЖИНІ КУПАЛЬНІ
У КОРОСТЕНІ***

ПОШТОВА СТАНЦІЯ

Розроблено Лисак М.В.

У ЖИТОМИРІ

ФІЛАРМОНІЯ

Розроблено Лисак М.В.

*У
ЖИ
ТО
МИ
РІ*

Розроблено Лисак М.В.

***ТЕАТР ІМ. І. КОЧЕРГИ
У ЖИТОМИРІ***

ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНИ
UKRAINE.KINGDOM.KIEV.UA

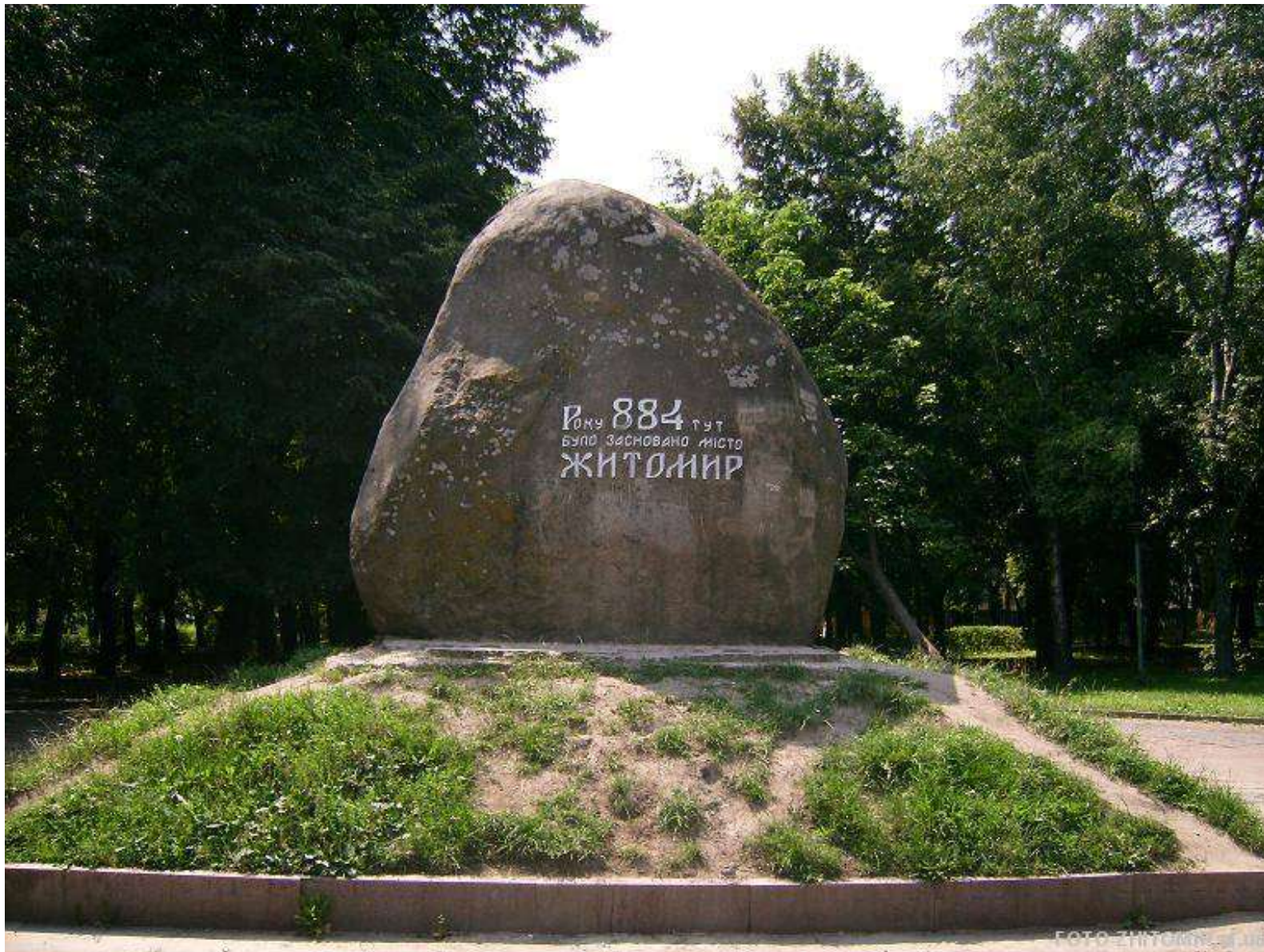
Розроблено Лисак М.В.

СИНАГОГА ЖИТОМИРСЬКОЇ ЄВРЕЙСЬКОЇ РЕЛІГІОЗНОЇ ОБЩИНИ

СПАСО-ПРЕОБРАЖЕНСЬКИЙ СОБОР

Розроблено Лисак М.В.

*У
ЖИ
ТО
МИ
РІ*

Розроблено Лисак М.В.

***ПАМ'ЯТНИЙ ЗНАК НА ЧЕСТЬ
ЗАСНУВАННЯ МІСТА ЖИТОМИРА***

ПАМ'ЯТНИК С.П. КОРОЛЬОВУ

Розроблено Лисак М.В.

У ЖИТОМИРІ

МОНУМЕНТ ПАМ'ЯТІ УЧАСНИКІВ

Розроблено Лисак М.В.

„КОЛІВЩИНИ” У КОДНІ

ПАМ'ЯТНИК ЖЕРТВАМ ФАШИЗМУ

Розроблено Лисак М.В.

БІЛЯ ДОВЖИКА

Палац Терещенко в Андрушівці – одна із садиб видатного промисловця цукрозаводу Миколи Терещенка.

Маєток придбаний в 1848 році у князів Бержинських, яким належало село. Палацово-парковий ансамбль представляють парадні в'їзні ворота, три башти огорожі (четверта не збереглася) і господарська будівля.

У 1920 році в садибі Терещенків розташовувався штаб Першої кінної армії під командуванням легендарного Семена Будьонного. Над входом в будівлю до цих пір зберігся балкон, з якого полководець виступав з полум'яною промовою перед трудящими Андрушівки. У 1975 р. палац частково перебудували - над оранжереєю був добудований другий поверх, капітально відремонтували господарські приміщення.

Сьогодні у палаці цукрового магната розташовується Андрушівська середня школа №1.

Монастир Ордена Босих Кармелітів – центральна пам'ятка міста **Бердичева Житомирської області**. Він був заснований у 1627 році генеральним старостою київського краю Янушем Тишкевичем. Говорять, під час походу на татар Тишкевич потрапив до полону. Уві сні він побачив невідомих йому ченців, що прохали Мати Божу про його звільнення. Після своєї втечі він зустрів ченців зі сну в одному з польських костьолів і у вдячність пообіцяв побудувати **храм на честь святої Богородиці**.

Повернувшись додому, Я. Тишкевич виконав свою обіцянку, віддавши під **монастир свій Бердичевський замок-маєток**.

Будівля зазнала значних руйнувань під час Національно-визвольної війни 1648-1657 рр. та за часів всевладдя Російської імперії. А у роки Великої Вітчизняної війни загинула **чудотворна ікона Пресвятої Діви**

Марії, яка дуже цінувалася представниками роду Тишкевичів завдяки своїй чудотворній силі.

Пізніше монастир було реставровано і у 1991 році передано католицькій общині.

Найдавнішою слов'янською державою по праву вважають **Київську Русь**. Всім відомі імена її славетних правителів Олега, Ігоря, Ольги, Володимира Великого, Ярослава Мудрого тощо.

За легендою, княгиня Ольга спалила місто Іскоростень (давня назва сучасного Коростеня). У такий спосіб вона помстилася за свого чоловіка князя Ігоря, убитого древлянами за жорстокість і впровадження високої данини. Коли Ольга прийняла християнство у Візантії, вона покаялася в заподіяній древлянам шкоді і повернулася назад додому.

Нині у міському парку Коростеня знаходяться скелі, які називаються „**Купальня Ольги**”, адже їх форма дійсно нагадує ванну. Не так давно в

міському парку культури і відпочинку в природній культурній зоні „**Ольжина купальня**” була встановлена скульптура самої княгині Ольги.

У 1827 році поштовою службою Російської імперії був організований регулярний рух диліжансів за маршрутом Санкт-Петербург – Київ – Радивилів (кордон з Австрійською імперією), для чого були побудовані **поштові станції** за типовим архітектурним проектом: одноповерхові споруди з видовженими стрілчатими вікнами. Всього їх було споруджено більше 4000.

При кожній станції був невеличкий готель (трактир), стайня, ямщицька і каретна. Наприкінці 19 століття проклали телеграфний зв'язок, і станції стали поштово-телеграфними. У Житомирі на вулиці **Перемоги** до наших

днів зберіглася будівля колишньої поштової станції.

Нині тут розміщений **жилий будинок №72.**

Будівля **філармонії** розташована на вул. Пушкінській, 26.

Вона була побудована у 1858 році, і спочатку тут розміщувався **міський театр**. Ініціатором його будівництва був польський письменник-гуманіст Юзеф Ігнацій Крашевський. Наш земляк відомий російський письменник Лев Нікулін згадував: „Це був справжній театр з гарною акустикою. Зал був майже круглим, і слово, яке на сцені говорили пошепки, було чути так, ніби, його сказали вам на вухо”.

На сцені театру виступали українська трупа **М. Л. Кропивницького та М. П. Старицького**, пізніше — **І. К. Карпенко-Карий, М. К. Садовський, М. К. Заньковецька**.

У 1966 році для **музично-драматичного театру** було зведено нову будівлю, натомість філармонія залишилася в історичному будинку театру.

Нині при філармонії працюють Поліський ансамбль пісні і танцю „**Льонок**”, Тріо бандуристок „**Росава**”, Вокально-інструментальний ансамбль „**Древляни**”, Естрадний ансамбль „**Сузір'я Блюз**”, Тріо баяністів „**Гармонія**”.

Євреї стали селитися у Житомирі на початку XVIII ст. Тут вони займалися торгівлею, ремеслами, відкривали шинки.

Пізніше у Житомирі почали діяти єврейські школи і училища, Єврейський учительський інститут і бібліотека. А в 1945 році у нашому місті по вул. Мала Бердичівська була відкрита **єврейська синагога**.

Пізніше радянське керівництво чинить тиск на людей єврейської національності. Було закрито їхнє кладовище, спостерігається масовий виїзд євреїв до Ізраїлю. Заборонено також діяльність єврейської синагоги.

Лише у 1992 році в Житомирі була створена єврейська релігійна община, якій повернено будівлю синагоги. У цей же час в місто приїздить молодий та енергійний Вільгельм Шломо зі своєю сім'єю. Головна його заслуга – створення соціально-реабілітаційного центру „Дитяче містечко” для дітей-сиріт і дітей із неблагополучних сімей.

1761 року житомирський староста Ян Кастан Ільїнський збудував власним коштом монастир і подарував його місту Житомиру. Пізніше ченці власними силами прибудували до нього невеличкий **дерев'яний костьол** і нарекли ім'ям **Яна з Дуклі**. Цей ченець відзначався побожним життям, останні роки якого провів у місті Дуклі на сході Польщі.

З часом старий костьол перестав задовольняти потреби віруючих. Тому для нього було споруджено нову будівлю.

У 1845 році ченців перевели у інше місце, а в їхньому приміщенні відкрили **духовну семінарію**. Далі у приміщенні костьолу Святого Яна з Дуклі знаходився **військкомат**, потім **кінотеатр**. Після Другої Світової війни у костьолі влаштували **Обласний Науково-методичний Центр народної творчості і музей**. Зрештою, через аварійний стан будівлі 1971 року її закрили.

Костьол Святого Яна з Дуклі було відновлено 1997 року. Тепер на фасаді споруди розміщено напис **„Pax et Vox”**, що означає **„Мир та Добро”**.

Вже не одне покоління житомирян приваблює архітектурна перлина нашого міста, його православний духовний центр - **Свято-Преображенський кафедральний Собор**.

Він був побудований у 1770-90-х роках як **кам'яна уніатська Василіанська церква.**

У 1851 році розпочалась робота по реконструкції Собору і **добудови дзвіниці**, яка під власною вагою рухнула 1853 року. З 1858 року роль тимчасового кафедрального Преображенського Собору виконувала **дерев'яна церква.**

Будівництво Собору йшло дуже повільно і лише 29 серпня 1874 року роботи були завершені.

У вересні 1999 року кафедральний Свято-Преображенський Собор пишно відсвяткував своє **125-ти річчя.**

Усім відоме ім'я **Сергія Павловича Корольова** – славетного радянського вченого у галузі ракетобудування та космонавтики. Він очолив радянську ракетну програму. Під його керівництвом запущено першу

міжконтинентальну балістичну ракету, перший штучний супутник Землі, організовано перший політ людини у космос.

Особливу гордість при звучанні цього імені відчуваємо ми – житомиряни. Адже **народилися і зростали на одній землі зі справжнім генієм.**

На знак вшанування пам'яті вченого у 1971 році в Житомирі було відкрито пам'ятник академіку С.П. Корольову, авторами якого були скульптор О.П. Олійник та архітектор А.Д. Корнєєв. Одна з центральних вулиць міста також названа його іменем.

Село Кодня Житомирської області - символ скорботи і пам'яті про волелюбних і непокірних синів українського народу. Історія села нерозривно пов'язана з гайдамацьким рухом в **Україні**, який відомий як **„Коліїщина”**.

Розроблено Лисак М.В.

У 1768 році М. Залізняк і І. Гонта підняли народне повстання запорожців і гайдамак недалеко від **Чигирина** в **Холодному Яру**. Все йшло досить вдало, і повстанці навіть захопили частину **Середнього Подніпров'я**. Але незабаром російські і польські війська зуміли перемогти повстанців. Для науки майбутнім поколінням бунтівники були жорстоко покарані. Розправи проводилися в багатьох містах Речі Посполитої, а в **Кодні** було страчено більше 3 тисяч повстанців. Гайдамак четвертували, саджали на кілок, рубали голови. Постраждали навіть деякі кобзарі, які сміли співати волелюбні пісні.

У 1968 році, в 200-у річницю трагічних подій, на **кургані козаків-гайдамак в Кодні** був зведений **монумент пам'яті учасників „Коліїщини”**.

22 червня 1941 року розпочалася Велика вітчизняна війна. А вже **9 липня** фашисти окупували Житомир.

В перші ж дні окупації в районі Богунії німці влаштували стаціонарний табір для радянських військовополонених, замаскований під лазарет. Тут здійснювалися масові знищення хворих і поранених. Житомирський історик М. Костриця, зокрема, відзначає, що кожного дня у цьому таборі смерті гинуло 40 чоловік.

У 1941-1942 рр. сотні трупів лежали штабелями. Більше 2-х місяців мерців не ховали, а просто складали, як дрова. До весни вони були зариті тільки тому, що фашисти боялися інфекційних захворювань.

Масові розстріли військового і мирного населення фашисти здійснювали на хуторі Довжик.

В пам'ять усіх загиблих і вбитих у лісі поблизу Довжика встановлено пам'ятний знак.

***ІСТОРИЯ
ЖИТОМИРСЬКОЇ
В АРХІТЕКТУРІ
І СКУЛЬПТУРІ***

Розроблено Лисак М.В.

***СВІТ
ІСТОРИЧНИХ
РЕБУСІВ,
КРОСВОРДІВ***

***ВОДОНАПІРН
А ВЕЖА
У ЖИТОМИРІ***

***КОСТЕЛ СВ.
ІОАНА З
ДУКЛІ
У ЖИТОМИРІ
МИХАЙЛІВСЬ
КА ЦЕРКВА***

***ПАМ'ЯТНИК
ГЕРОЯМ
ЧОРНОБИЛЯ
У ЖИТОМИРІ
ПАМ'ЯТНИК
ЖЕРТВАМ
ГОЛОДОМОРУ***

***В ЖИТОМИРІ
ПАМ'ЯТНИЙ
ЗНАК
ЗАГИБЛИМ
В
АФГАНІСТАНІ
У ЖИТОМИРІ***

***МОНУМЕНТ
ВІЧНОЇ
СЛАВИ***

ПАМ'ЯТНИЙ ЗНАК НА ЧЕСТЬ 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ В ЖИТОМИРІ

У середині 50-х рр. в Афганістан прийшли перші групи фахівців зі СРСР. Будували підприємства, прокладали дороги, лінії електропередач, перекидали через річки й ущелини мости: мирні турботи мирних людей. Чи могли тоді припускати батьки, що через певний час по їхніх стопах прийдеться піти синам, але вже з іншою метою.

Війна в Афганістані тривала довгих дев'ять років, один місяць і дев'ятнадцять днів (від грудня 1979 р. до 15 лютого 1989 р.). Загальні втрати у цій війні склали 13 833 чоловік. Пропали безвісти і були захоплені в полон 330 чоловік. Похоронки, за рідкісним винятком, одержували всі регіони величезної країни. Не винятком стало і місто Житомир.

Розроблено Лисак М.В.

У 2008 році поблизу обласної наукової бібліотеки було встановлено пам'ятний знак на честь 20 воїнів-житомир'ян, які загинули в Афганістані. В народі він отримав назву „**Чорний тюльпан**”.

У нашому місті справжньою архітектурною візиткою є старовинна **Водонапірна вежа**, яка вже сто років прикрашає не тільки **Пушкінську вулицю**, а й центральну частину міста.

Ще при спорудженні виявилось, що житомирська вежа - родичка знаменитої **Пізанської башти**. Вимірювання спеціалістів показали, що вежа нахилилася в південному напрямку на 7 сантиметрів від вертикалі. Контрольні вимірювання показали, що нахил не збільшується, отже вежа не падає.

Вежа була введена в дію 9 січня 1899 року. Її висота сягала понад 31 м.

У 1996 році споруда отримала статус пам'ятки архітектури місцевого значення, а її фотознімок уміщено до тритомної монографії, присвяченої історії архітектури України.

1761 року житомирський староста Ян Кастан Ільїнський збудував власним коштом монастир і подарував його місту Житомиру. Пізніше ченці власними силами прибудували до нього невеличкий **дерев'яний костьол** і нарекли ім'ям **Яна з Дуклі**. Цей ченець відзначався побожним життям, останні роки якого провів у місті Дуклі на сході Польщі.

З часом старий костьол перестав задовольняти потреби віруючих. Тому для нього було споруджено нову будівлю.

У 1845 році ченців перевели у інше місце, а в їхньому приміщенні відкрили **духовну семінарію**. Далі у приміщенні костьолу Святого Яна з Дуклі знаходився **військкомат**, потім **кінотеатр**. Після Другої Світової війни у костьолі влаштували **Обласний Науково-методичний Центр народної творчості і музей**. Зрештою, через аварійний стан будівлі 1971 року її закрили.

Костьол Святого Яна з Дуклі було відновлено 1997 року. Тепер на фасаді споруди розміщено напис „**Рах et Вопис**”, що означає „**Мир та Добро**”.

Михайлівська церква в Житомирі належить до **найстаріших кам'яних культових споруд православної церкви**. Вона була збудована 1856 року з ініціативи відомого у місті купця Михайла Федоровича Хаботіна, який за власні кошти придбав ділянку землі і будував храм.

Через деякий час більшовицький режим проявив свою владу над церквою. З 1936 року приміщення закритої церкви передали **культосвітній установі**. З початком окупації Житомира німецько-фашистськими загарбниками у храмі влаштували **склад конфіскованих у населення радіоприймачів**.

Але вже з 1942 року приміщення Св. Михайлівської церкви почало **знову використовуватися за прямим призначенням.**

З 20 червня 1960 року будівлю передано товариству „Знання”, а підвал храму - складу магазину „Спорттовари”. У 1985 році приміщення храму зайняв театр ляльок, який знаходився тут до жовтня 1991 року.

Саме в жовтні 1991 року й відбулося **третє народження храму в ім'я Святого архистратига Михаїла.**

26 квітня 1986 року відбулася страшна трагедія – руйнування четвертого енергоблоку Чорнобильської атомної електростанції. Внаслідок аварії було зруйновано багато будівель, а в довкілля викинуто велику кількість радіоактивних речовин. Близько 200 000 чоловік були евакуйовані із зон забруднення. Близько 600 000 осіб зазнали радіоактивного ураження. Насамперед це були ліквідатори катастрофи.

Нещодавно, 13 грудня 2011 року, напередодні Дня вшанування учасників ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС в Житомирі, поблизу управління внутрішніх справ на Старому бульварі 5/37, урочисто відкрили **пам'ятник працівникам органів внутрішніх справ – жертвам Чорнобиля.**

Зведення пам'ятника на початку 2011 року підтримав особовий склад УМВС України в Житомирській області, ветерани, громадськість, обласна та міська влада. Його спорудили протягом останніх кількох місяців за проектом місцевого художника-дизайнера Валентина Войтенка та за сприяння ТОВ „Габро-М”.

Голодомор в Україні 1932-33 рр. був наслідком максимальної конфіскації сільськогосподарських продуктів у населення села.

Голодомор - **жахлива трагедія українського народу**. У плинні часу намагалися приховати правду про загибель від організованого більшовиками голоду мільйонів українських селян. Сьогодні ми можемо твердо говорити про те, що голод 1932-33 рр. був **штучним**.

Від голоду помирали люди по всій Україні. Не винятком стало і місто Житомир. За різними підрахунками вчених, **смертність населення тут перевищила середній рівень у 8-9 разів**.

23 серпня 2006 року у переддень 15-го Дня незалежності України в Житомирі було встановлено **пам'ятник жертвам голодомору**, який отримав назву „**Ангел, що плаче**”. Його авторами стали відомий скульптор О. Костюк та не менш заслужений архітектор П. Перевозник.

З перших же днів Великої вітчизняної війни у боротьбу проти фашистів активно включилися партизани та підпільники. **Партизани** наносили удари по комунікаціях противника, допомагали наступу радянських військ. **Підпільні групи** збирали та передавали розвідувальну інформацію, виводили з ладу обладнання, інформували населення про дії радянських військ.

У День Перемоги 9 травня 1979 року в Житомирі був відкритий **монумент Вічної Слави на честь воїнів-визволителів партизан та підпільників.**

Монумент встановлений на одній із найвищих точок міста. Він являє собою високу масивну колону циліндричної форми, на якій міститься **скульптурна композиція – воїн Радянської Армії, партизанин і жінка-патріотка.** Над ними розвивається знамено. На гранітному постаменті висічені найменування частин Радянської Армії, партизанських з'єднань, підпільних організацій, прізвища воєначальників, партизанських командирів, керівників радянського підпілля. Біля

монумента горить Вічний вогонь. Від підніжжя монумента відкривається прекрасний краєвид на місто, ліси і плотину.

Хрещення Київської Русі у далекому **988 році** пов'язане з ім'ям князя **Володимира Великого**.

За легендою, коли князь хотів одружитися із сестрою візантійського імператора Анною, у нього розболілися очі і він втратив зір. Майбутня дружина сказала: **„Якщо хочеш позбавитися хвороби, негайно охрестися”**. Тоді Володимир наказав виконати над собою обряд. По прибуттю додому князь негайно почав впроваджувати нову віру і оголосив християнство державною релігією Київської Русі. Відтак країна рівноправно влилася до загальноєвропейського Духовного Потoku.

У 1988р. в Житомирі біля Спасо-Преображенського кафедрального собору було встановлено **пам'ятний знак на честь 1000-ліття хрещення Русі.**